



Reykjavík, 1. mars 2004

Alþingi,
efnahags- og viðskiptanefnd,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frv. til l. um brt. á l. um skyldutryggingu lífeyrisréttinda (480. mál)

Vísað er í bréf nefndarinnar dags. 11. febrúar sl. þar sem óskað er eftir umsögn um ofangreint mál. SBV gera ekki athugasemdir við 1.-3. gr. frumvarpsins en hafa áhyggjur af breytingarákvæðum 4. gr., sem snúa að fjárfestingarheimildum lífeyrissjóða. Hér skal nánar gerð grein fyrir þeim athugasemdum SBV:

1. Túlkun á hugtakinu verðbréfasjóður í frumvarpinu

Það er fullyrt í greinargerð frumvarpsins (neðarlega bls. 4) að löggjafinn hafi ákveðið að hugtakið verðbréfasjóður skyldi ekki ná yfir nýja tegund sjóða með rýmri fjárfestingarheimildir, og að það hafi í för með sér að lífeyrissjóðum sé ekki heimilt að fjárfesta í fjárfestingarsjóðum skv. 7. tl. 36. gr. Þetta er afar umdeilanleg túlkun á lífeyrissjóðalögunum á grundvelli breyttrar hugtakanotkunar í nýjum lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Fram til þessa hefur m.a. Fjármálaeftirlitið skilgreint sjóði sem falla undir 7. tl. 36. gr. laganna sem opna (open-end) sjóði, sbr. lög um verðbréfasjóði nr. 10/1993 og sambærilega erlenda sjóði.

2. Ákvæði 4. gr. - Takmarkanir hjá fjárfestingarsjóðum umfram verðbréfasjóði

- Í d-lið 4. gr. er lífeyrissjóði gert óheimilt að eiga meira en 15% af hlutdeildarskírteinum eða hlutum fjárfestingarsjóðs, meðan reglan fyrir verðbréfasjóði er 25% eins og verið hefur. Umfram takmörkun er rökstudd fyrst og fremst með því að:

1. Fjárfestingarsjóðir lúti ekki skilyrðislausri innlausnarskyldu eins og verðbréfasjóðir.

Í því sambandi skal bent á að:

>aðrir fjármálagerningar sem lífeyrissjóðir fjárfesta í eru ekki innlausnarskyldir;

>innlausnarskylda kemur ekki í veg fyrir framsal slíkra hlutdeildarskírteina;

>ef innlausnarskyldan á að ráða úrslitum varðandi takmörkun á fjárfestingarheimildum lífeyrissjóða er rétt að einskorða takmörkunina við þá sjóði sem ekki lúta innlausnarskyldu, frekar en að takmarka fjárfestingar í öllum slíkum sjóðum sem hugsanlega lúta innlausnarskyldu til jafns við verðbréfasjóði. Hægt væri að miða 15% hámarkið við sjóði sem ekki lúta innlausnarskyldu með reglulegu millibili.

2. Að um áhættusamari sjóði sé að ræða.

Þessi rök eiga í raun ekki við um fjárfestingar lífeyrissjóða því að:

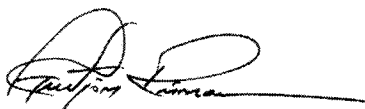
>þeir komast ekki hjá þeim takmörkunum sem almennt gilda skv. 36. gr. laga nr. 129/1997, þar sem 7. tl. 36. gr. laganna áskilur að verðbréfasafni að baki hlutdeildarskírteinum skuli skipt á aðrar fjárfestingarheimildir;

> í e-lið 4. gr. er fjárfestingarheimildin takmörkuð enn frekar með því að banna lífeyrissjóðum að fjárfesta í fjárfestingarsjóðum sem nýta sér heimildir fjárfestingarsjóða til lántöku eða skortsölu. Sú takmörkun ein og sér er fullnægjandi til að mæta áhættusjónarmiðinu og rúmlega það og því engin efnisleg rök fyrir viðbótartakmörkun úr 25% niður í 15%.

3. Ákvæði 4. gr. - Takmarkanir á innlámsmöguleikum

- Í lokamálslið d-liðar 4. gr. er mælt fyrir um að lífeyrissjóði verði óheimilt að binda meira en 25% af eignum sínum í innlánum sama banka eða sparissjóðs. Hér er um verulega þrengingu að ræða frá þeirri framkvæmd sem gildir í dag og Fjármálaeftirlitið hefur heimilað. Á grundvelli núverandi framkvæmdar hafa einstakir lífeyrissjóðir boðið upp á leið sem felur í sér ávöxtun á innlámsreikningi. Í þessu skyni hafa þeir lífeyrissjóðir náð samningum við tiltekin fjármálafyrirtæki um innlán á sérstökum kjörum þannig að innlán í þeim tilvikum eru 100% hjá sömu innlámsstofnuninni. Fram kemur í greinargerð með frumvarpinu að varhugavert verði að teljast með tilliti til áhættudreifingar að lífeyrissjóðum sé heimilt að fela innlán sjóðs eingöngu einni lánastofnun eða sparissjóði og því til stuðnings er bent á að sambærilegar takmarkanir gildi um verðbréfasjóði samkvæmt lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. SBV eru ekki sammála þessu mati. Almenn er almenningur með öll sín viðskipti, þar með talin innlán, hjá sínum viðskiptabanka eða sparissjóði auk þess sem almenningur getur samið við eina innlámsstofnun um vörslu og ávöxtun á öllum lífeyrissparnaði viðkomandi á innlámsreikningi. Afar óeðlilegt er að fara að neyða lífeyrissjóði til að dreifa innlánnum sínum með þeim hætti sem frumvarpið ráðgerir milli samkeppnisaðila á markaðnum. Í ljósi hárra eiginfjárfkrafa og virks fjármálaeftirlits verður ekki séð að áhætta af innlámsdeildum geti verið slík að um raunverulega tapsáhættu sé að ræða. Þessu til viðbótar má nefna að ætla verður að slík innlán sem hér um ræðir njóti tryggingar Tryggingasjóðs innstæðueiganda og fjárfesta. Í reglugerð nr.120/2000, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, sem sett er á grundvelli 18. gr. laga nr. 98/1999, kemur fram í 10. gr. að eigi innstæðueigandi ekki ótvíræðan rétt til innstæðna, skuli sá sem á ótvíræðan rétt njóta greiðslu úr sjóðnum og ef fleiri en einn eiga ótvíræðan rétt, skuli hlutur hvers og eins tekinn til greina við útreikning á greiðslu. Með hliðsjón af þessu og því að um séreign er að ræða hjá réttihöfum/sjóðfélögum, verður að ætla að framangreint ákvæði taki til þeirra aðila sem kjósa að ávaxta lífeyrissparnað sinn með innlánnum.
- Að lokum er rétt að ítreka að tilteknir lífeyrissjóðir eru þegar að nýta núgildandi heimild laganna til þess að vera með innlán sín 100% hjá einum aðila og hefur sú leið verið farin að höfðu samráði við Fjármálaeftirlitið. Benda má á að ekkert er tekið á því í frumvarpinu hvornig fara skuli með þau innlán sem þegar hefur verið stofnað til og hvað verði um þá sjóðfélaga sem hafa valið þá leið að ávaxta lífeyrissparnað sinn með þessum hætti ef slík þrenging sem frumvarpið felur í sér verður lögfest.

Virðingarfyllst,



Guðjón Rúnarsson,
framkvæmdastjóri